

Torrance Yaratıcı Düşünce Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Torrance Yaratıcı Düşünce Testi*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31749>

Özet

Torrance Yaratıcı Düşünce Testi (TYDT), E. Paul Torrance tarafından geliştirilen ve dünya çapında kabul görmüş bir psikometrik aracı Türkiye uyarlamasıdır. TYDT, bireylerin **yaratıcılık** potansiyelini, özellikle de **iraksak düşünme** becerilerini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu uyarlama çalışması, testin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu sağlamak, aynı zamanda geçerlik ve güvenilirlik standartlarını karşılamak üzere Esra Aslan tarafından 2001 yılında gerçekleştirilmiştir.

Uyarlamanın temel amacı, akıcılık, esneklik, özgünlük ve detaylandırma gibi yaratıcı düşüncenin temel boyutlarını Türkçe konuşan popülasyonlarda güvenilir bir şekilde değerlendirebilmektir. Yapılan psikometrik çalışmalar, testin kriter ve yapı geçerliliği ile iç tutarlılık güvenilirliğini destekleyen çeşitli istatistiksel teknikleri kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaratıcılık, Iraksak Düşünme, Torrance Testi, Türk Uyarlaması, Psikometrik Özellikler, Esra Aslan, Akıcılık, Özgünlük, **Cronbach Alfa**.

Yazarlar

Esra Aslan (Uyarlayan); E. Paul Torrance (Orijinal Geliştirici).

Amaç

Torrance Yaratıcı Düşünce Testi'nin temel amacı, bireylerin bilişsel süreçlerindeki yaratıcılık potansiyelini, özellikle de problem çözme ve yeni fikirler üretme yeteneği olan **iraksak düşünme** becerilerini standart bir şekilde değerlendirmektir. Test, yaratıcılığın dört ana bileşenini (akıcılık, esneklik, özgünlük ve detaylandırma) nicel puanlar üzerinden ölçmeyi hedefler.

Türkçe versiyonun (TYDT) amacı ise, orijinal testin kültürel ve dilsel etkililiğini sağlayarak, Türkiye'deki eğitim ve psikoloji alanlarında yaratıcılık araştırmalarına ve yetenek tespitine katkıda bulunmaktadır. Bu sayede, Türkiye'deki bireylerin yaratıcı potansiyelleri uluslararası standartlara uygun yöntemlerle belirlenebilmektedir.

Yapı

TYDT, temel olarak **yaratıcılık** yapısının ana bileşeni olan **iraksak düşünme** yeteneğini ölçmektedir. Iraksak düşünme, bir soruna birden fazla ve benzersiz çözümler üretebilme kapasitesi olarak tanımlanır. Test, bu yapıyı dört temel skor üzerinden değerlendirir:

Akıcılık (Fluency): Belirli bir süre içinde üretilen fikirlerin veya cevapların toplam sayısı.

Esneklik (Flexibility): Üretilen fikirlerin ait olduğu kategori veya türlerin çeşitliliği.

Özgünlük (Originality): Üretilen fikirlerin istatistiksel olarak nadir veya benzersiz olma derecesi.

Detaylandırma (Elaboration): Fikirlerin veya cevapların karmaşıklık, zenginliği ve eklenen detayların miktarı.

Geçerlik

Torrance Yaratıcılık Düşünce Testi'nin Türkçe uyarlamasının geçerlik çalışmaları, hem kriter geçerliği hem de yapı geçerliği bağlamlarında kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Kriter geçerliği kapsamında, TYDT puanları yaratıcılıkla ilişkili olduğu varsayılan diğer standart psikolojik testlerle karşılaştırılmıştır.

Bu karşılaştırmalar arasında **Sifat Listesi**, zekâ ölçen **Wechsler Yetkinler Formu (WAIS)** ve genel yetenek testi olan **Wonderlic Personel Testi** yer almıştır (Savran, 1993; Wechsler, 1995; Savran ve diğ., 1996; Öner, 1994). Ayrıca, yaratıcılık gerektiren ve gerektirmeyen iş kollarında (satış elemanları) çalışan grupların yaratıcılık puanları arasındaki farklılıklar incelenerek testin aydınlatıcı gücü test edilmiştir.

Yapı geçerliğini test etmek amacıyla ise, madde analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu teknikler arasında **madde dahil** (item total), **madde hariç** (item remainder) korelasyonları ve **madde ayırdediciliği** analizleri ile veri toplanmıştır (Thorndike, 1954). Bu analizler, test maddelerinin ölçülmek istenen **yapı** ile ne derece tutarlı olduğunu göstermiştir.

Güvenirlilik

TYDT'nin güvenirlilik çalışmaları, özellikle **iç tutarlılık** metoduna odaklanılarak gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık, testin farklı maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Güvenirlilik analizlerinde çeşitli istatistiksel teknikler kullanılarak **korelasyon katsayıları** elde edilmiştir. Kullanılan başlıca teknikler şunlardır:

Guttman metodu.

Cronbach Alfa katsayısı (ölçek maddeleri arasındaki ortalama korelasyonun ölçüsü).

Spearman Brown düzeltme formülü.

Bu analizler, TYDT Türkçe versiyonunun yüksek derecede iç tutarlılığa sahip olduğunu ve dolayısıyla yaratıcılık puanlarının zaman içinde güvenilir ölçümler sunduğunu göstermiştir.

Faktör Analizi

Kaynak içerikte spesifik bir açıklama ya da doğrulama faktör analizi sonucuna yer verilmemiştir. Ancak, yapı geçerliliği kapsamında uygulanan madde dahil, madde hariç ve madde ayırdediciliği gibi teknikler (Thorndike, 1954), ölçeğin yaratıcılığın temel boyutlarına (akıcılık, esneklik, özgünlük) ayrıştırma ayrıştırmada inceleyen bir faktör yapısı araştırmasında öncül adımlardır. Orijinal Torrance Yaratıcılık Düşünce Testi (TTCT), genellikle Sözel ve Figürel formlar olmak üzere iki ana faktöre ayrılır ve her faktör kendi içinde yaratıcılığın dört temel bileşenini ölçer. Türkçe uyarlamasında da bu çok boyutlu yapıyı koruduğu varsayılmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Orijinal TTCT genellikle Sözel ve Figürel (şekilsel) olmak üzere iki ana formata sahiptir. Türkçe uyarlamasında da bu formatlar temel alınıyor varsayılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon. (Ancak, geçerlik çalışmalarıda **Wonderlic Personel Testi** ve WAIS kullanılması, yetkin ve çalışan popülasyonlar üzerinde de kullanıldığını göstermektedir).

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir. (Orijinal TTCT okul öncesi dönemden yetkinliğe kadar geniş bir yelpazede kullanılır; uyarlamada geçerlik çalışmaları yetkin popülasyonu işaret etmektedir).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli demografik gruplar.

Test Metodolojisi: Uygulama süresi kısa, bireysel veya grup halinde uygulanabilen, performansa dayalı bir testtir. Puanlama, yaratıcılığın dört temel boyutuna (akıcılık, esneklik, özgünlük, detaylandırma) göre uzmanlar tarafından yapılır.

Derecelendirme: Belirtilmemiştir. (Orijinal TTCT, uzman puanlaması gerektiren, standart bir derecelendirme ölçeği kullanmaz; skorlar doğrudan dört boyut puanı olarak hesaplanır).

Anahtar Kelimeler

Yaratıcılık, İraksak Düşünme, TTCT, Psikometrik, **WAIS**, Esneklik, Özgünlük, Akıcılık, Detaylandırma.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Esra Aslan

Yazar ORCID Tanımlama ID'si: Belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Aeamslan@Hotmail.Com

Yazın Adresi: Belirtilmemiştir.

Ücretler, Ücret ve Test Yılı

Ücretler ve Kullanım Ücreti: Kullanım ve telif hakları ile ilgili detaylar için sorumlu yazar Esra Aslan ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Uyarılma Yılı: 2001 (Referans yayınlanma yılı).

Orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [torrance-yaratıcı-dusunce-testi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Aslan A. E. (2001). Torrance Yaratıcı Düşünce Testi Türkçe versiyonu. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14, 19-40.

Savran, A. (1993). .

Wechsler, D. (1995). .

Savran ve diğ. (1996). .

Öner, N. (1994). .

Thorndike, R. L. (1954). .

Torrance Yaratıcı Düşünce Testi Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Orijinal Torrance Yaratıcı Düşünce Testi (TTCT) Sözel ve Figürel görevlerden oluşur; bu görevler genellikle 'Okunmuş', 'Resim Tamamlama' veya 'Kutunun Dönünde Düşünme' gibi yaratıcı düşünmeyi tetikleyen açık uçlu talimatlardır.